

Værdighedspolitik

Egedal
Kommune

Forord

Værdighed er vigtig for alle mennesker i alle aldre – også selvom vi kan have meget forskellige opfat-
telser af, hvad der er vigtigt, når vi taler om et
værdigt liv.

Denne politik beskriver Egedal Kommunes visioner
og værdier for, hvordan vi bedst støtter kommu-
nens borgere i at opnå eller fastholde et værdigt
liv med størst mulig selvbestemmelse og livskva-
litet - ikke mindst i en situation, hvor de er blevet
afhængige af andres hjælp.

Denne fjerde udgave af politikken er, som første
gang den blev skrevet i 2016, skabt i tæt samar-
bejde mellem Egedal Kommunes Ældre- og Sund-
hedsudvalg og Seniorråd suppleret med relevante
og dygtige fagpersoner.

Vi vil gerne sige et stort tak til alle, der har med-
virket, og en særlig tak til Seniorrådet for dets
positive og konstruktive tilgang til opgaven, med
dets gode ideer og skarpe formuleringer.

At skrive en politik er én ting. For at den kan leve,
skal den understøttes med handlinger. Derfor vil
Ældre- og Sundhedsudvalget i foråret 2023 sam-
men med Seniorrådet og Handicaprådet udarbejde
en plan for, hvordan politikken skal udbredes og
implementeres.

Byrådet
Egedal Kommune - januar 2023.

Indledning

Alle kommuner har siden 2016 været forpligtet til at træffe beslutning om en Værdighedspolitik for kommunens ældrepleje i hver kommunal valgperiode.

Beslutningen er beskrevet i Serviceloven, hvor det i § 81 a, stk. 2 hedder, "Værdighedspolitikken skal indeholde de overordnede pejlemærker og principper for en værdig ældrepleje i den enkelte kommune med udgangspunkt i den personlige hjælp, omsorg og pleje m.v., som ydes efter lov om social service til personer over folkepensionsalderen".

Værdighedspolitikken skal som minimum beskrive, hvordan kommunens ældrepleje kan understøtte følgende områder i forhold til plejen og omsorgen af den enkelte ældre:

1. Selvbestemmelse.
2. Livskvalitet.
3. En værdig død.
4. Mad og ernæring.
5. Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen.
6. Pårørende.
7. Bekæmpelse af ensomhed.

Kravene til den kommunale Værdighedspolitik er minimumskrav, og det har derfor været muligt at udvide målgruppe og indhold, og dermed drøfte andre temaer end de syv, der er givet på forhånd. Kommunens Værdighedspolitik indeholder derfor et ottende tema om "Frivillighed".

Politikken har desuden et mere generelt sigte, så den ikke kun vedrører borgere over folkepensionsalderen, men også har et situations- og ydelsessigte, der som udgangspunkt er uafhængigt af alder.

På den måde er politikens målgruppe alle de borgere, der har behov for personlig hjælp og pleje. Dette er vigtigt, ikke mindst set i lyset af det stigende antal borgere med en demenssygdom – også yngre – hvor ønsket om at sikre den enkelte et så værdigt liv som muligt, er noget som er højt prioriteret de kommende år.

De otte temaer er uddybet enkeltvist i det følgende, men indledningsvist er det vigtigt at understrege, at princippet om selvbestemmelse er helt centralt, når man taler værdighed.

Det betyder ikke, at de syv andre temaer ikke er vigtige i denne henseende, men blot at de alle tager udgangspunkt i retten til at kunne bestemme mest muligt over eget liv - ikke mindst i en situation, hvor man er blevet afhængig af andres hjælp.

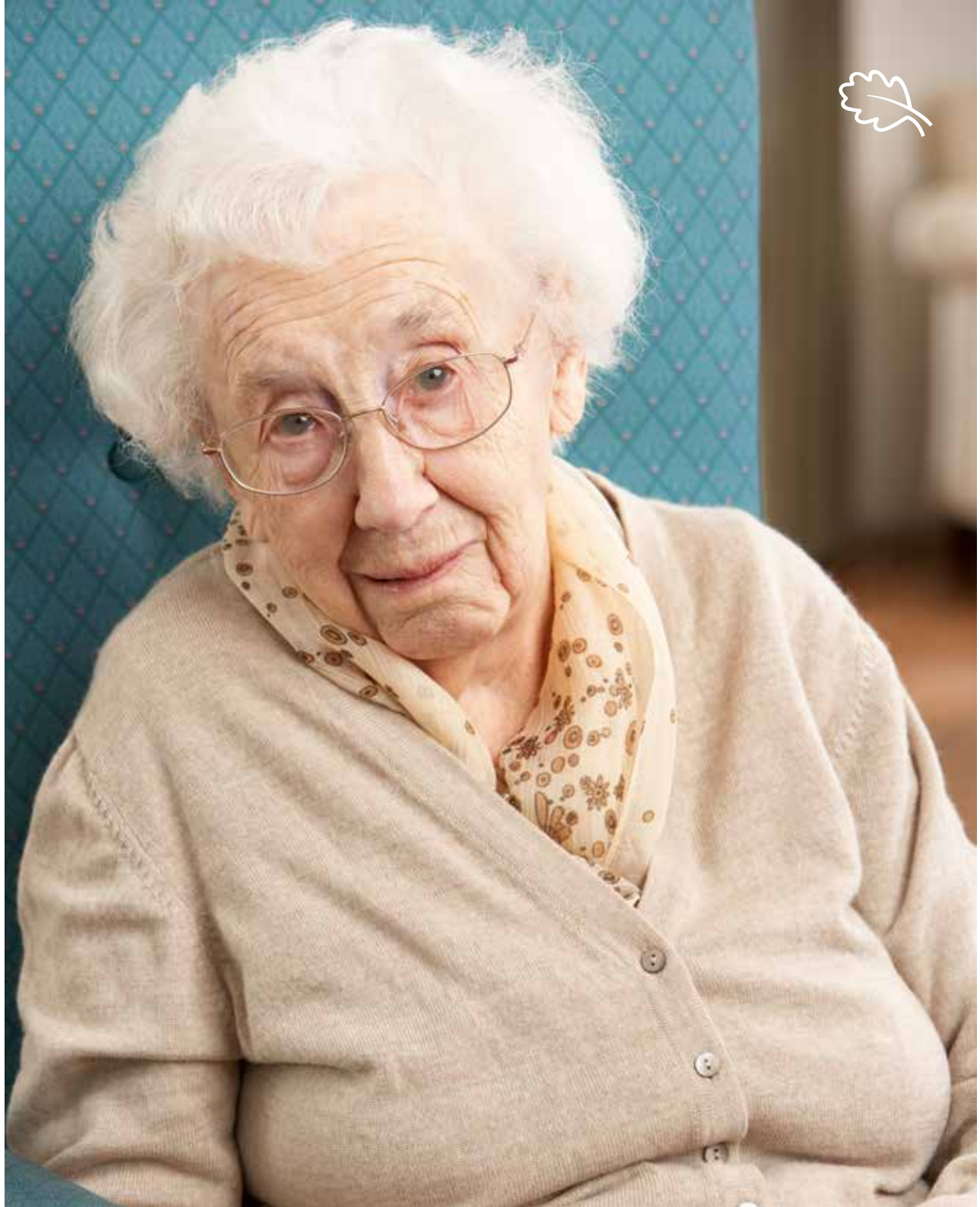
Selvbestemmelse

Værdighed er grundlæggende en individuel følelse, og det kan derfor være forskelligt fra person til person, hvad der opleves som værende værdigt. Byrådet ønsker derfor at understrege, hvor vigtigt det er at udgangspunktet i mødet med borgeren altid er dennes ønsker og egen forståelse af, hvad der er et værdigt liv.

I de tilfælde, hvor det er svært eller måske umuligt for borgeren at udtrykke sine ønsker direkte, er det ekstra vigtigt at give sig god tid til at lytte, oversætte og inddrage, således at indsatsen, så vidt muligt, tager udgangspunkt i borgerens ønsker. Her kan inddragelsen af de pårørende og borgers livshistorie bidrage betragteligt til at tolke borgers ønsker korrekt.

Der kan i nogle tilfælde opstå dilemmafyldte situationer, hvor retten til selvbestemmelse kan få uheldige konsekvenser for borgerens liv og helbred eller andre borgere. I disse tilfælde skal personalet altid anvende en pædagogisk tilgang og invitere til dialog om konsekvenserne af et givet valg. Dette skal altid ske på en sådan måde, at borgers individuelle valg og personlige ansvar respekteres. Der vil dog kunne opstå situationer, hvor det er nødvendigt at hensynet til gruppen vejer tungere end hensynet til den enkelte.

Byrådet ønsker, at den nødvendige hjælp altid gives på en sådan måde, at den så vidt muligt tager hensyn til borgerens egen hverdag og ønske til døgnrytme.

Livskvalitet

Det er også individuelt, hvad der giver livet kvalitet. Dette er en af årsagerne til, at retten til selvbestemmelse er en af de vigtigste værdier i mødet med kommunens borgere. Udgangspunktet må altid være den enkeltes ønsker og behov, da det har direkte indflydelse på ens livskvalitet.

For mange mennesker kan tab af handlemuligheder opleves som et tab af livskvalitet.

Byrådet ønsker at borgers ønske, om at genvinde tabte færdigheder og kunne klare sig selv så længe som muligt, understøttes gennem et fokus på den rehabiliterende og aktiverende indsats. Det er dog vigtigt at understrege, at den enkelte borger, altid har et medansvar for kvaliteten af eget liv, og at kommunen kun er én aktør blandt mange.

Der ønskes desuden et fokus på udviklingen inden for informations- og velfærdsteknologiske løsninger, der kan understøtte det gode liv for borgeren. Det er i denne forbindelse vigtigt, at en given velfærdsteknologi altid implementeres i samarbejde med borgeren.

For mange mennesker handler livskvalitet ikke kun om antal leveår, men i høj grad om hvor gode og indholdsrige disse leveår er – både fysisk og mentalt. I den forbindelse ønskes der et særligt fokus på det forebyggende arbejde i forhold til kendte risikogrupper.

En værdig død

Selvbestemmelse og livskvalitet er nogle helt grundlæggende værdier, der også skal gøre sig gældende ved livets afslutning. Det er ikke alle, der får mulighed for at kunne planlægge den sidste tid, men når det er muligt, bør personale med de rette kompetencer understøtte den døende og de pårørende i at tage stilling til det videre forløb, så rammerne bliver så trygge som muligt for alle parter.

En værdig død tager også afsæt i en forståelse af, at dødens komme i de fleste tilfælde er en naturlig hændelse. Igen må udgangspunktet være borgerens ønske. Det betyder blandt andet, at personalet har en dialog med borger og de pårørende, om de ønsker de har for den sidste tid. Helt grundlæggende ønsker Byrådet, at nærvær, empati og tryghed er de væsentligste værdier i samtalen med og plejen af den døende.

Mad og ernæring

At kunne spise og drikke det, man kan lide, på det tidspunkt og det sted man, har lyst til, er for mange en væsentlig del af det, der giver livet kvalitet. Selvbestemmelse og valgfrihed er også her væsentlige parametre i forhold til oplevelsen af værdighed, hvilket betyder, at der så vidt muligt tilbydes mad, der tilgodeser borgerens ønsker.

Derudover ønsker Byrådet, at borgerens ernæringsmæssige behov vurderes, og at måden så vidt muligt tilpasses deres behov, men understreger samtidigt, at borgers personlige ansvar og ret til selvbestemmelse altid skal respekteres. I den forbindelse er det dog vigtigt, at personalet altid vejleder borgeren i varieret kost og sund livsstil.

Lysten til mad og den glæde det kan give at indtage et måltid, afhænger ikke kun af den ernæringsmæssige sammensætning af maden, men i høj grad også af rammerne. Måltidet bør altid ses i en sammenhæng, hvor samvær, samtale, smag, duft og hygge er naturlige ingredienser. I den forbindelse er det vigtigt, at både pårørende og frivillige kræfter inddrages mest muligt, da de kan være med til at bidrage til dette på en positiv måde

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Fleksibilitet, sammenhæng og tværfaglighed skal råde på alle niveauer i plejen. Det betyder, at den nødvendige hjælp altid skal tage udgangspunkt i borgerens ønsker, så borgeren så vidt muligt selv kan bestemme over egen døgnrytme og hverdag.

Byrådet ønsker, at den enkelte borger tilbydes og oplever en sammenhængende og koordineret indsats, da det kan være med til at sikre en værdig pleje af en høj kvalitet.

Dette forudsætter en fleksibel og helhedsorienteret opgaveløsning, hvor alle relevante fagligheder og aktører sættes i spil, så helhedsblikket på det enkelte borgerforløb sikres. I den forbindelse er det også vigtigt, at inddrage de pårørende, i det omfang det er muligt.

Helt grundlæggende ønsker Byrådet, at borgeren betragtes som den væsentligste samarbejdspartner, hvilket også betyder, at borgeren som udgangspunkt altid inddrages i planlægningen og udførelsen af de visiterede indsatser.

Pårørende

Byrådet ønsker, at de pårørende indgår som væsentlige samarbejdspartnere, da de ofte har indgående indsigt og viden om borgeren og dennes livshistorie. I definitionen af pårørende er det relationen mellem borgeren og pårørende, der er det afgørende, og ikke nødvendigvis om man er i familie. I den forbindelse er det vigtigt at påpege, at inddragelsen af pårørende altid skal ske med borgerens ønske og samtykke.

De pårørende kan, i kraft af det at være pårørende til en syg eller svækket, selv være i krise og have brug for hjælp og støtte. Derfor skal de pårørende altid mødes med empati og forståelse for deres situation samt vejledes og understøttes bedst muligt.

I dialogen med den pårørende er det meget vigtigt at få afstemt, hvad borgeren, den pårørende og personalet kan forvente af hinanden, og aftalt hvordan de bedst samarbejder. Ofte kan en vurdering af, hvorvidt der er givet en værdig pleje, nemlig udspringe af et forskelligt perspektiv på eller forståelse af, hvad der er det vigtigste at fokusere på.

Bekæmpelse af ensomhed

Ensomhed er som alle andre følelser en individuel størrelse, og det er derfor vigtigt at skelne mellem det at være ensom og det at være selvvalgt alene. I den forstand er det også ens eget ansvar at sige til, hvis man føler sig ensom, men står man i en sårbar situation, kan det være svært selv at tage initiativ og finde modet til at opsøge et fællesskab. Her kan en hjælpende hånd gøre en stor forskel.

Det er vigtigt, at kommunens frontmedarbejdere har de rette kompetencer til at identificere sårbare eller ensomme borgere og vejlede dem, i de muligheder der er for socialt samvær og aktivitet. Derudover skal de kunne vurdere, hvornår et kærligt puf kan være på sin plads, og i givet fald bygge bro til de aktører, der kan hjælpe eller tage vedkommende i hånden den første gang.

Civilsamfundets fællesskaber og det nærvær, som for eksempel frivillige kan skabe, kan være med til at forebygge og bekæmpe ensomhed. Byrådet ønsker, at kommunen fungerer som aktiv brobygger mellem de frivillige og de borgere, der ønsker at styrke egne sociale relationer. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at det ikke kun er kommunen, der har et ansvar for at identificere ensomme og hjælpe dem med at træde ind i nogle meningsfulde sociale relationer. Identifikation og bekæmpelse af ensomhed må altid være et fælles ansvar i ethvert lokalsamfund.

Frivillighed

Byrådet ønsker overordnet, at de frivillige kræfter inviteres til et samarbejde så mange steder som muligt, hvor de kan være et supplement til det professionelle arbejde. I den forbindelse skal kommunen fungere som aktiv brobygger mellem frivillige og borgere til gavn for begge parter.

Der skal derfor løbende fokuseres på at rekruttere nye frivillige til området. I den forbindelse skal der både rækkes ud til dem, der er organiserede, og dem, der ikke er. Især en indsats for at udbygge frivillighed i forhold til de svageste borgere er ønsket, da det kan understøtte og udbygge tilbud om aktivering og socialt samvær for denne gruppe.

Det er også vigtigt, at der fokuseres på personalets muligheder for at tage imod de frivillige på en god måde. Samtidigt skal personalet have de rette kompetencer og viden til at kunne hjælpe den enkelte borger med at afdække, hvilke ønsker denne har, som kunne tilgodeses af en frivillig.

Mødet mellem den enkelte borger og den frivillige skal være en god oplevelse for begge parter. Derfor skal de frivillige tilbydes vejledning i denne rolle - især i forhold til borgere med et handicap eller en demenssygdom er vejledning en nødvendighed.

Egedal Kommune

Dronning Dagmars Vej 200
3650 Ølstykke

7259 6000

kommune@egekom.dk

egedalkommune.dk

**Egedal
Kommune**

